

دوره پنجم - سال اول

شماره ترتیب چاپ ۲۵۹

جمهوری اسلامی ایران
وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

۱۳۷۶ - ۱۳۷۵

شماره چاپ سابقه

شماره دفتر ثبت ۱۴۵

تاریخ چاپ ۱۳۷۵/۷/۲۶

طرح

طرح اجتماعی تعدادی از دادگاههای موجود به دادگاههای
موضوع اصل (۲۱) قانون اساسی (دادگاه خانواده)

از مور قضایی و حقوقی

کمیسیون های ارجاعی

امور اداری و استخدامی

اداره کل قوانین

بسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

از آنجا که اعلیٰ (۲۱) قانون اساسی ترمیم در ایجاد دادگاههای صالح برای حفظ کیان و بقای خانواده دارد و منظور از "دادگاه صالح" دادگاهی است که به‌طور اختصامی و کارشناسی حفظ کیان و بقای خانواده را در نظر داشته باشد بدین‌جهت طرح زیر به‌عنوان قانون تشکیل دادگاههای موضوع اعلیٰ (۲۱) قانون اساسی تقدیم می‌گردد:

مدیقی- قدیه علوی- جلو دارزاده- رثیمی- گلپاز- وحید دستجردی-
حسینیان- نوروززاده- فیاض‌بخش- اکسیری- شیسرازیان -
بنیره نوبخت- فائزه هاشمی- ذاکری- قربانی - دباج- قندهاری-
چادری- امثالی- زادسر- میرخلینی- تسوکی- سیدمحمد هاشمی-
رادچینی- مسجد انصاری- رمضانزاده- جمالی- بیانگ- روانی-
سیدباقر موسوی- مداحی- قنبری مسان- قنبری- ابراهیم کریمی-
ترقی- خواجهمپور- وزمیان- وارثانیان- ساعی- نسخه‌الغهای-
ظاهری- خباز- نبوتی- بهنیا- اسماعیلزاده- دبستانی- جعفری-
تسورنگ- فساکر- بقائی- سیدعبدالله حسینی- نوریزاده-
سیدابوالقاسم رضایی- قلیزاده- رهبری املاشی- کرامتلیز-
سویوسی- عبادی- بطورزاده- دانش جعفری- دهگمان- غنیزاده-
حفرتی- دوستی- قمی- یحیوی- فولادی- الیاسی- صالح اکسیری-
سمرقندی- فریبرز انصاری- اخوان- کریمیان و دو امضای ناخوانا.

طرح اختصاص تعدادی از دادگاههای موجود به دادگاههای موضوع اصل (۲۱) قانون اساسی (دادگاه خانواده)

ماده واحده - قوه قضائیه مکلف است با همکاری دولت ظرف مدت سه ماه در تمامی مراکز قضائیه کشور دادگاه ویژه خانواده را تعیین و پس از انقضای مدت مذکور، دادگاههای عمومی حق رسیدگی به دعاوی مربوط به این دادگاهها را نخواهند داشت.

الف - صلاحیت دادگاه خانواده عبارتست از:

- ۱- نکاح موقت و دائم.
- ۲- طلاق و نسخ نکاح و بذل مدت و انقضای مدت.
- ۳- مهریه.
- ۴- جعیزیه.
- ۵- اجرةالمثل.
- ۶- نفقات معوقه و جاریه زوجه و نفقه اقربای واجب النفقه.
- ۷- حضانة و دلاقات اطفال.
- ۸- نسب.
- ۹- وصیت و وصایت.
- ۱۰- نصب قیم و ناظر و تعیین امین و خدامین و عزل آنها.
- ۱۱- کواچی رشد.
- ۱۲- اجازه ازدواج در سنین و پسایین تر از سن رشد با احراز صلاحیت در ازدواج.
- ۱۳- رسیدگی به ازدواج مجدد.

ب- قضاة دادگاههای خانواده باید متاهل و با سابقه حداقل هشت سال کار قضایی باشند.

ج - هر دادگاه خانواده با حضور مشاور قضایی زن شروع به رسیدگی نموده و احکام پس از مشاوره با مشاوران قضایی زن صادر و لازم الاجرا خواهد بود.

اصل بیست و یکم

- دولت موظف است حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید و امور زیر را انجام دهد :
- ۱ - ایجاد زمینه‌های مساعد برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی او.
 - ۲ - حمایت مادران، بالخصوص در دوران بارداری و حضانت فرزندان، و حمایت از کودکان بی سرپرست.
 - ۳ - ایجاد دادگاه صالح برای حفظ کیان و بتای خانواده.
 - ۴ - ایجاد بیمه خاص بیوگان و زنان سالخورده و بی سرپرست.
 - ۵ - اعطای قیومت فرزندان به مادران شایسته در جهت غبطه آنها در صورت نبودن ولی شرعی.

لایحه قانونی دادگاه مدنی خاص

ماده ۱ - دادگاه مدنی خاص تشکیل میشود از یک مجتهد جامع الشرایط و یا فرد صالحی که منصوب از طرف وی باشد و یک یا دو مشاور از قضات دادگستری ولی صدور حکم یا مجتهد مذکور یا منصوب اوست که ریاست دادگاه را خواهد داشت.

قاضی مشاور علاوه بر مشاوره با رئیس دادگاه نظارت در امور اداری و دفتری و ابلاغ و اجراء را بر عهده دارد.

ماده ۲ - مراجع تجدیدنظر از آراء دادگاه مجتهدی است که از طرف وزارت دادگستری یا تأیید یکی از مراجع تقلید تعیین میشود. اگر در محلی شخص واجد شرایط نباشد بمرجع تجدید نظر مرکز استان مراجعه خواهد شد.

ماده ۳ - صلاحیت دادگاه بشرح زیر است:

۱ - دعاوی راجع بکنکاح و طلاق و فسخ نکاح و سایر و نفقه زوجه و سایر اشخاص واجب النفقه و حضانت.

۲ - دعاوی راجع به نسب و وصیت و وقف و وثق و حبس و تولیت و وصایت.

۳ - نصب قیم و ناظر و ضم امین و عزل آنها.

۴ - سایر دعاوی حقوقی به تراضی طرفین دعوی.

تبصره ۱ - تقاضای نصب قیم و ناظر و ضم امین و عزل آنها و نظارت در امور مجبورین کماکان با دادستان است.

تبصره ۲ - موارد طلاق همان است که در قانون مدنی و احکام شرع مقرر گردیده ولی در مواردی که شوهر باستناد ماده ۱۱۳۳ قانون مدنی تقاضای طلاق میکند دادگاه بدو حسب آیه کریمه: (فان خفتن شقاق بینهما فایستوا حکماً من اهلن و حکماً من اهلین فان بریدا اصلاحاً یوفق الله بینهما ان الله کان علیماً خبیراً) موضوع را بدواری ارجاع میکند و در صورتیکه بین زوجین سازش حاصل نشود اجازه طلاق به زوج خواهد داد. در مواردی که بین زوجین راجع به طلاق توافق شده باشد، مراجعه به دادگاه لازم نیست.

حکم این تبصره در دادگاههای عمومی دادگستری نیز لازم رعایه است.

ماده ۴ - مادام که در محلی دادگاه مدنی خاص تشکیل نشده، و یا بعد از تشکیل بجهتی متحل شده باشد دادگاههای عمومی دادگستری به امور

مذکور در ماده قبل رسیدگی میکند ولی دعاوی راجع به اصل نکاح و طلاق به نزدیکترین دادگاه مدنی خاص رجوع خواهد شد.

ماده ۵ - مرجع حل اختلاف در صلاحیت بین دادگاه مدنی خاص و مراجع قضایی دیگر دیوان عالی کشور است.

ماده ۶ - دفتر دادگاه مدنی خاص بترتیبی که برای دادگاههای عمومی مقرر است بقدر لازم کارسندان دفتری خواهد داشت. امور دفتری مرجع تجدیدنظر نیز بوسیله همین دفتر انجام میشود.

ماده ۷ - در تقاطعی که دادگاه دارای چند شعبه باشد رئیس شعبه اول ریاست کل دادگاهها را داشته و پروندههای حاصله را بصورت پیریکه از شعبه ارجاع میکند.

ماده ۸ - اصحاب دعوی مستقیماً بقدر دادگاه دادخواست میدهند و باید هزینه دادرسی را طبق مقررات قانون آئین دادرسی مدنی بپردازند و سادام که هزینه را نپردازند به دادخواست آنها رسیدگی نخواهد شد مگر اینکه به تشخیص دادگاه معسر باشند. سایر تشریفات آئین دادرسی لازم الرعایه نیست و ترتیب رسیدگی تابع مقررات شرع خواهد بود.

ماده ۹ - ترتیب و موارد تأمین خواسته پنجمی است که در آئین دادرسی مدنی مقرر است.

ماده ۱۰ - در مواردی که روشن کردن مسائلی محتاج باطلاعات فنی است دادگاه میتواند بکارشناس رجوع نماید.

ماده ۱۱ - وکلای دادگستری میتوانند بوکالت از اصحاب دعوی در دادگاه دخالت نمایند.

ماده ۱۲ - احکام دادگاه در موارد زیر قضی و در سایر موارد قابل تجدیدنظر است:

۱ - در صورتیکه حکم مستند به اقرار باشد اقرار شفاهی در صورت مجلس قیود و با مضامین مقرر میرسد.

۲ - در صورتیکه طرفین دعوی قبل از صدور حکم از حق درخواست تجدیدنظر صرف نظر کرده باشند.

۳ - حکم مستند به رأی یک یا چند نفر داور یا کارشناس که طرفین کتباً رأی آنها را قاطع دعوی قراردادند باشند.

۴ - دعاوی مالی که خواسته دعوی بیش از دو دست هزار ریال نباشد.

ماده ۱۳ - تصدیقات دادگاه در مورد بند ۳ ماده ۳ قضی است.

ماده ۱۴ - درخواست تجدیدنظر نسبت بحکم دادگاه مدنی خاص بقدر آن دادگاه داده میشود و مهلت آن ده روز از تاریخ ابلاغ حکم است.

ماده ۱۵ - اجرای حکم دادگاه طبق مقررات اجرای احکام مدنی بآداب و اجرای احکام دادگاههای عمومی دادگستری است .

ماده ۱۶ - رؤسای دادگاههای مدنی خاص و تجدیدنظران از حقوق و مزایای پایه‌های قضائی که بوسیله شورای عالی قضائی تعیین میشود برخوردار خواهند شد و تا تشکیل شورای عالی قضائی وزیر دادگستری حقوق و مزایای زیر را تعیین خواهد کرد .

ماده ۱۷ - دعاوی مطروحه فعلی در دادگستری که در صلاحیت دادگاه مدنی خاص است از طرف دادگاههای عمومی با صدور قرار عدم صلاحیت به دادگاههای زیراحاطه میشود. آراء دادگاه مدنی خاص در مواردی که پرونده از دادگاههای استان احاله شده باشد نسبت به آن دعاوی قطعی بونه و تجدیدنظر نخواهد داشت .

ماده ۱۸ - آئین نامه اجرایی این قانون بصوب وزارت دادگستری خواهد رسید .

ماده ۱۹ - قانون سحاکم شرع مصوب آذرماه ۱۳۱۱ و سایر قوانین و مقرراتی که مغایر این قانون باشد ملغی است .

ورود به اداره قوانین شورای نگهبان

تاریخ ثبت: ۱۳ / /

شماره ثبت:

شماره دفتر کل:

شماره شناسه:

صفحه:

اداره قوانین

شماره دفتر کل: ۱۵-۲

تاریخ ثبت: ۱۳/۱۵/۶۷

شماره ثبت: ۱۳۵